

Fortællinger af Lars Krog

Lars Krog Larsen var født i 1891 i Meldgaard, Nedre Bukkjærvej 5, og levede der i det meste af sit liv.

Da jeg nu er nået op i en alder af 74 år, har jeg besluttet at nedskrive de erindringer, som jeg har om den tid, jeg har levet samt fortælle om, hvordan livet levedes i mit hjem i egnen her, hvor jeg er født, om forholdene i sognet og i øvrigt hvad der er indtruffet af begivenheder indenfor min tid og kreds. Jeg vil fortælle både om egne oplevelser og kårerne og tildragelser her i sognet, om de store forandringer, som er foregået i min tid, både her og i den almindelige befolkning. Oplevelserne vil komme spredte, eftersom de kommer mig i tanker, men jeg vil prøve så vidt muligt at samle de forskellige erindringer i samlede afsnit.

Min fødsel og første erindringer

Jeg er født den 6. september 1891 i Meldgaard (Nedre Bukkjærvej 5) i Bukkær i Assing sogn. Denne dag var en søndag, og jeg ved, det var en stor glædesdag for mine forældre, som havde været gift i 8 år. Min far, Niels Larsen (22/11 – 1850), var født i gården "Krog" i Skarrild sogn, som søn af Lars Rasmussen født i Skarrild og hustru Ane født på gården "Højlund" i Them sogn. Min moder, Jensmine Jensen (5/5-1860) var født på gården "Nørre Hvedde" i Assing Sogn som datter af Jens Vejen fra gården "Vejen" i Rind og hustru Mette Marie her fra Assing.

Om min første tid har jeg selvfølgelig ingen erindring. De første dunkle minder jeg har må være fra 1893. Jeg havde fået en lillebror, som imidlertid døde kun ½ år gammel. Jeg synes ikke, jeg kan huske ham men mindes dunkelt begravelsesdagen. Jeg syntes, det var mange fremmede, som kom, og jeg husker far bar den lille kiste, men derudover er alt uklart for mig.

Mit hjem var en gård i Bukkær. Det er en ret god gård, men når jeg nu tænker tilbage, må jeg sige, hvor var alt tarveligt og småt såvel hos os som hos alle vore naboer.

Gården var 4-længet, men bygningerne var gamle og meget affældige. Stuehuset var fra 1816. Det var ret stort og havde i sin tid sikkert været langt foran andre stuehuse på egnen. Det fortaltes også, at manden, som havde bygget det, var gået fallit bagefter. Det havde kostet ham for meget. Nu var alderen faldet på huset, sydmuren og tømmeret var ikke

godt længere. Det hører til mine barndomsminder, at min mor i stormvejr var næsten syg. Hun var bange for, at bygningerne ikke kunne holde til stormens pres. Det var et hjem så godt, at jeg ikke synes, det kan findes bedre, et hjem som var præget af de gamle dyder, gudsfrygt og nøjsomhed.

Min fader havde fra han kun var 12-års dreng været med som spillemand ved gilder, bryllupper og markeder. Efter hvad andre folk fortalte mig, var han den dygtigste spillemand, som fandtes viden om, og alle ville have ham i flere sogne, men sidst i 1880'erne fik han et religiøst gennembrud, og det tog han følgen af. Fra den dag holdt han fuldstændig op med at spille til dans, skønt den indtægt, som han havde haft derved, var en endogså meget betydelig del af hans indkomst.

Vi børn kunne jo nok få ham til at spille for os, og jeg tror nok, at han var i besiddelse af en teknik og en virtuositet, som kun få almindelige musikere er i besiddelse af. Men hjemme måtte vi spare, som alle folk heromkring måtte på den tid. 1890'erne var ikke en tid, hvor det gav mange penge til landmændene. Vi havde bræddegulv i stuen og sovekammeret samt i Bedstefars aftægtsstue, men i storstuen var der kun lergulv. I bryggers og køkken var der stenbro. I køkkenet var der dog jævnet noget over de toppede sten. Jeg ved knapt, hvad det var. Jeg ved knapt, om man kendte cement dengang. I stuen fandtes et langbord med fast bæk langs væggen og en løs skammel foran bordet. Der var en lænestol, som stod ved kakkelovnen og som Bedstefar benyttede.

Desuden var der et par træstole og en slagbæk samt et chatol.

Belysningen bestod af en 8-liniers lampe med en blød skærm over. Den gav ikke meget lys, men de gamle sagde, at det var et vældigt fremskridt fra tællelyset, hvad jeg også kunne se, thi i køkken og spisekammer havde vi kun tællelys, som mor selv støbte. I sovekammeret var en alkoveseng samt en fritstående seng. Der var en lille bilæggekakkelovn samt mors kommode fra hendes pigedage. Som belysning havde vi her kun en lille lampe med en beholder som en kaffekop og en væge af tykkelse som et stykke blyant. Der var intet glas på lampen, og den gav ikke mere lys end at man netop kunne se at færdes. I storstuen var et bord samt 6 stole af træ, desuden mors tøjskab og en gammel dragkiste plus en seng, som benyttedes som gæsteseng. Når jeg nu ser tilbage, så kan det hele synes så umådelig fattigt, men det tænkte jeg aldrig på.

Kom vi om til naboerne eller besøgte vi familien, var forholdene jo de samme. Der var ingen steder nogen art af luksus. Og så holdt mor det hele så pænt. Der skulle være rent alle steder. Der var blomster i vinduet og en smal strimmel gardin øverst. Når vi så kom ind i varmen, var stuen så hyggelig, at man følte, her var et hjem. Vi var der alle. Der var ingen forskel på nogen. Bedstefar sad i sin stol, far for bordenden, vi børn og

karlen på bænken eller slagbænken, moder og pigen på skamlen eller en stol og arbejdede. Hunden havde sin faste plads ved kakkelovnen.

Drengedagene

Var der nøjsomhed i boligen, så var der også i den daglige husførelse. Ikke sådan at forstå, at det kneb med tilstrækkelig føde, absolut ikke, men man fik lært, at man ikke skulle fråse på nogen måde. Rugbrødet var skåret i mindst 2 cm tykke skiver, og smørlaget måtte ikke blive for tykt. Sigtebrød fik vi i almindelighed kun om søndagen. Pålægget var gerne røget fårelår og ost, som mor selv fremstillede. Der blev dog gerne tørret og røget nogle medisterpølser, som blev brugt, når der var fremmede. Nogle gemtes altid til høstletten, hvor man skulle have mellemmaden med i engen. Efter en slagtning blev der altid fremstillet forskelligt pålæg, sylte, rullepølse og leverpølse. Det var især til julen, man levede så godt. Blev der slagtet en kalv, lavedes der noget, som kaldtes kalveost, forskelligt småkød og indmad som hakkedes og kogte sammen. Fik man stege- eller svinefedt på brødet, måtte man ikke samtidig få pålæg. Kaffe fik vi først i min drengetid, kun om søndagen og så om sommeren, når man kom op fra middagssøvnen. Så fik man en kop kaffe med et stykke kandis lig med brun sukker til. Det kaldtes for "drøftedagskaffe". Det var dog ikke alle steder, man tillod sig den luksus. Morgenmaden var gerne kartofler under én eller anden form, enten stuede eller brasede og derefter mælkebrød. Sidst i min drengetid gik vi dog over til at få kaffe i stedet for mælk. Det regnedes for et stort fremskridt, hvad det dog næppe var.

Påklædningen bestod til daglig af hjemmævvet tøj, men jeg husker, at mor købte tøj af en omvandrende handelsmand, som vi kaldte Lorenz. Han kom engang imellem. Nu kom der en sykone fra Kibæk og syede et sæt tøj til min bror og mig, og nu fandt jeg, at jeg var fin i tøjet. Jeg husker, at jeg skulle have et par sko, og så måtte vi ned til Kibæk til Ole Kjær, som tog mål til skoene og selv syede dem. Jeg husker ikke, hvor gammel jeg var, men skoene holdt, til jeg skulle konfirmeres, så det har nok været rigeligt store i førstningen. Legetøj havde jeg ikke noget særligt af, mens jeg var lille. Jeg fik en kukmand af pastor Kristensens lille datter. Den har jeg nok endnu. Desuden blev jeg givet en hare af blik. Der var hjul under den, så den kunne køre. Den vogtede jeg omhyggeligt og havde den, til jeg var op i 30'erne. Så gav jeg én af naboens børn den. I løbet af et kvarters tid var den ødelagt.

Hvad arbejde angik, så var der ikke noget af det, før efter jeg var begyndt min skolegang. Så kom jeg til at flytte fårene og senere køerne og kvierne. Det kunne tit være brydsomt nok, for fårene skulle trækkes til vand for at drikke, og de var tit meget tvære at trækkes med.

Efterhånden som jeg blev ældre måtte jeg jo hjælpe til ved det arbejde, som jeg havde kræfter til. Da jeg var 6½ år, begyndte jeg at gå i skole. Det var der mange, som var kede af, men for mig var det en glæde. Jeg havde let ved at lære, og skolen var mig til glæde til min sidste dag. De første 2½ år havde vi gamle lærer Løvborg, men han var ikke så rask mere, hvorfor han havde hjælpelærer og selv kun havde religionstimerne. Disse hjælpelærere var der gerne kun ½ år. Det var ikke så godt med den stadige skiften, men så til nytår 1902, tog Løvborg sin afsked, og så fik vi P. M. Mikkelsen som lærer (navneforandring til Hølund). Ham tænker jeg på med stor glæde. Han kunne virkelig lære børnene noget. Hvad glæde havde børn vel i den tid, vil nogle sikkert tænke? Ja, vi havde mange, og det var glæder, som jeg ikke ville bytte væk for de glæder, som mange af nutidens børn har. Jeg havde først og fremmest nogle gode kammerater fra naboejendommene. Vi var uadskillelige, altid sammen så snart lejlighed gaves. Om sommeren var det fiskeri i mergelgravene. Vi løb gerne en kilometer om middagen, mens de andre sov middagssøvn, for at kunne fiske en times tid, selvom udbyttet kun en gang imellem blev til noget, men vi levede jo stadig i håbet om et godt kup. Så var der humlebiernes boer, som vi søgte at finde. Det var især i engen, de var. Og når man fandt et sådant, skulle det undersøges, om der var honning i dem, og det var der tit. Vi havde gerne et rugstrå med. Det brugtes til at stikke ned i bikagen. Så kunne honningen suges op. Bagefter blev humleboet dækket til, og der blev sat et mærke ved det. Så håbede vi, at humlerne skulle samle mere honning til en anden gang. Det kunne ikke undgås, at man blev stukket en gang imellem, men det måtte man tage med. Der var også fuglereeder, som man skulle holde vare på. Det var spændende at følge med i, hvornår ungerne kom ud af ægget og prøve på at made dem med regnorme.

Vi havde også en sandgrav, hvor vi har leget de utallige timer. Engang ville vi grave en brønd for at finde vand, og vi var virkelig kommet så langt ned, at sandet var fugtigt, men da min far opdagede det, blev det strengt forbudt. Han var bange for, at det skulle skride sammen og begrave os. Om vinteren var det altid vort ønske, at det ville regne godt og så fryse, så der kunne blive en god isdam. Vi havde kun nogle lave steder, hvor der kunne stå vand, så det var om at de blev fyldt. Mergelgravene var det strengt forbudt at komme på. Skøjter havde jeg ikke, men der kunne udmærket glides på træskoene, og ellers havde vi en hjemmelavet kane, som vi sad på, og som førtes frem ved hjælp af to stokke med søm i den ene ende. Også sneen var meget kærkommen til at lege i, men da vi ingen bakker havde, skulle man altid være to for at den ene kunne trække slæden. Joh, der var glæder nok. Jeg har aldrig kendt til, at tiden blev for lang eller tænkt over, at vi ikke havde det godt nok.

Vi fik jo, hvad vi trængte til, og far og mor beskyttede os og viste os al mulig godhed. Men der er jo særlige minder fra ens barndomstid, som især hænger ved én.

Jeg vil fortælle nogle.

Jeg kan huske julestormen i 1902, måske den værste storm i dette århundrede. Juledags eftermiddag var vejret stille og mildt, men ind mod aften begyndte det at blæse op, og det blev snart til en hylende storm. Jeg havde besøg af en fætter og kusine, som skulle blive om natten. Først på aftenen tænkte vi børn ikke så meget over det med vejret, men vi forsløg tiden med leg. Min far var dog gået udenfor. Det var begmørkt, og man kunne ingenting se, men han kom ind og sagde, at der kom noget halm ind i hovedet på ham, da han kom udenfor, og så vidste vi, at der var revet hul i stråtaget. Vi havde en lygte, som når der brugtes et stearinlys i den, kunne brænde uden at slukkes af stormen. Det var det eneste i byen, som kunne bruges ude i sådant vejr. Lygten blev tændt, og far og karlen kom ud for at prøve, om der kunne gøres noget. Nu kom der også et par nabomænd, hos hvem det også var galt med taget. Nu prøvede de alle på at standse skaden ved at lægge harver og stolper op på taget og således forhindre, at huset blev fuldstændig flået. Så måtte far med rundt i byen med lygten for at man dog kunne have en smule lys at se ved under stormens rasen i den mørke nat. Hen på aftenen kom vi børn i seng, men nu havde jeg fået skræk i kroppen, så jeg ikke kunne falde i søvn. Inde i sovekammeret havde vi et ur, som hang på væggen. Jeg kan huske, at jeg kunnen ligge i sengen og høre, hvordan slagfjederen hele tiden ringede på grund af at stormen rystede hele huset. Jeg husker, at far kom ind ved 3-tiden og sagde, at nu var stormen løjet lidt af. Næste morgen da det blev lyst, kunne vi se ødelæggelserne. Der var hul i taget, og to kornstakke var væltet, og vi måtte til at lægge stak 2. juledag. Nede i Albækhede var der en skolebygning, som vi kunne se. Hen på formiddagen opdagede far, at det så mærkeligt ud ved skolen. Det var stormen, som havde løftet hele taget af og kastet det på jorden. Selvom stormvejr var slemt, var jeg dog langt mere bange i tordenvejr. Det var, som om det ville klemme brystet sammen på mig. Det kom en dag, jeg var i skole. En dag pludselig uden varsel kom der pludselig et øredøvende tordenbrag og straks efter et mere og så ikke flere. Næsten med det samme opdagede én af drengene gennem vinduet, at hans hjem tæt ved skolen brændte. Vi fik straks fri, og jeg løb som for livet de 1½ km hjem uden at gå et skridt, dødelig angst var jeg, og den rædsel for torden forfulgte mig til mange år efter konfirmationsalderen. En nat trak et voldsomt tordenvejr op og var til sidst lige over egnen. Mor sagde til far, at vi skulle op og se os om, men far var ikke glad ved at komme i tøjjet, når han først var kommet i seng. Omsider stod mor selv op, og hun

var kun kommen hen til vinduet før hun råbte: " Uha, der brænder en gård. Jeg er bange for at det er Niels' ". Niels var en bror til mor. Han boede i Tarp i Sdr. Felding. Gården lå i en lavning, så vi kunne ikke se den hjemmefra, men når vi gik op på en høj ude i marken, kunne vi se det øverste af taget. Nu kom alle i tøjlet i en fart. Denne uhyggelige nat glemmer jeg ikke. Vi stod i læ ved nogle tørrestakke uden for gården og så branden. Himlen oven over var klart oplyst, og vi kunne se flammerne slå op i vejret. Det hele var så uhyggeligt. Da det blev lyst næste morgen, gik far op på højen. Han kom hjem og sagde, at det VAR morbror Niels' gård, som var brændt. Han kunne se skorstenen stå alene. Hos min morbror var alle kommet ud i det blotte linned. Alt andet både dyr og indbo brændte.

Den største lidenskab, jeg havde som dreng, jeg kan godt sige helt fra 6-års alderen, var bøsse og skydning. Det var selvfølgelig noget, jeg ikke måtte have, men naboens søn, som var 8 år ældre end jeg, havde en salonriffel og fik senere et jagtgevær. Jagtgeværet kunne jeg dog ikke ordne endnu men nok salonriflen. Kunne jeg få fat i et par øre, skulle jeg nok komme om og købe et par kugler, som kostede 1 øre stykket, og så skulle der skydes. Så lavede vi også nogle primitive bøsser af en gammel messingriffelpatron, som blev gjort fast på et stykke træ. Der blev filet et hul i bunden af patronen, og over hullet lå en tændstik, som var fastgjort i en lille bøjle på skæftet. Nu kom der lidt krudt i patronen, og den proppedes med papir. Ved nu at stryge tændstikæsken hen over satsen, brød denne i brand og antændte krudtet, og der kom nu et ordentligt knald, og det var jo dét, som det kom an på. Bøssen var selvfølgelig ikke helt ufarlig, men det så man stort på. Det var uhyre morsomt. Jeg havde selvfølgelig ikke råd til at købe en hel tut krudt, som kostede 25 øre, men hos min gode ven, kunne jeg altid købe krudt for 2 eller 5 øre efter som finanserne nu var til. Jeg havde et krudthorn og har det endnu, og det var lavet af et bukkehorn, men en dag havde min gode ven købt sig en rigtig forladepistol, som kunne købes hos J. Junget i Herning. Prisen var en krone. En sådan pistol var over et år mit højeste ønske, men en krone var ikke let at få fat i. Efter lang tids forløb var jeg dog blevet så velhavende, at jeg havde penge til pistolen, og så skulle naboens søn købe én til mig, hvad han også gjorde. Men nu kom der en ny vanskelighed. Mine forældre måtte ikke vide, at jeg havde den. Hvor skulle jeg gemme den? Omsider fik jeg lavet et hul i høet inde i høladen, og her var pistolen godt gemt. Men der var noget, som var endnu vanskeligere. Jeg turde næsten ikke skyde med den, for så kunne far jo høre det, men når jeg så vidste, at far arbejdede i Nørremarken og jeg var i Søndermarken, var afstanden dog så stor, at jeg vovede at skyde med pistolen. Den gav et dejligt, stort knald.

En søndag formiddag var mine forældre i kirke, og så skulle der skydes. Mine to legekammerater var mødt op, og så gik det lystigt. Vi var sådan forsynede med krudt, at vi ret kunne more os, men nu kom far og mor hjem fra kirke og fortalte en forfærdelig nyhed. En mand i Kibæk havde været på jagt lørdag aften efter at det var blevet mørkt. Han sad på vagt i udkanten af Harreskov plantage og ville skyde rådyr. I mørket så han noget bevæge sig, og han mente, det var et rådyr. Han skød, og da han kom hen til stedet, viste det sig, at det var to brødre, som lige som ham var på jagt og som han nu havde dræbt begge to i samme skud. Det viste sig at være hans svogers børn, og man kan forstå, at manden blev lamslået af sorg og skræk.

Men der var én mere, som blev forskrækket, og det var mig. Tænk om far nu fik at vide, at jeg havde en pistol og at vi havde holdt vældig skydning hele formiddagen. Jeg turde ikke beholde pistolen. Om eftermiddagen prøvede jeg at sælge den til én af mine kammerater. Det lykkedes også, men jeg måtte sælge den for 50 øre – altså et stort tab for mig, men nu var jeg da sluppet af med den. Kammeraten, som fik pistolen, fik dog straks betænkeligheder, og inden aften havde han solgt den igen med yderligere tab. Efterhånden som tiden gik og ulykken kom lidt på afstand, blev jeg mere rolig og lysten til skydning havde jeg stadigvæk, så resultatet blev, at jeg efter en tids forløb atter købte pistolen tilbage. Prisen husker jeg ikke.

Penge havde jeg ikke mange af, men det skete jo da, at far gav mig nogle ører. Jeg måtte selvfølgelig bruge af dem, men ellers var det om at få samlet en krone sammen. Så skulle den sættes i Sparekassen, som havde kontor hos vores nabo "Pæ Vollesen". Det var en stor stund, når jeg mødte med en krone og fik den indskrevet i sparekassebogen. Jeg gemmer bogen endnu, men ellers var adgangen til at tjene penge meget begrænset. Vi havde gerne en griseso derhjemme, og så skulle der jo sommetider sælges smågrise. Nu var det almindelig skik, at de, som købte grise, gav børnene en 10-øre. Det kaldtes halepenge. Nu havde vi engang en so, som ingen hale havde, og det artede sig så der af og til var nogle grise, som heller ingen hale havde. Så sagde folk gerne: "Ja, grisene har jo ingen hale, så du kan ingen halepenge få". Det var snak, som jeg ikke var glad for at høre, men jeg fik dog 10-øren alligevel. Ovre i Syd Bukkær lå to ejendomme, Jens Kresten Madsen (Vardevej 128) og Knud Knudsens (Vardevej 130). De holdt ingen aviser, så der kom posten kun, hvis der var breve, og han var meget ked af at gå derover, da der var ca. 1½ km til dem, og turen han havde i forvejen, var så lang, at det i de korte dage kneb at nå rundt, mens det var lyst. Så fik jeg en 2-øre eller stundom en 5-øre for at gå derover, når der en gang i mellem var et brev. Jeg var ikke ked af en sådan tur. Dels kom man jo for

lidt i by, som vi sagde, og der vankede gerne en kage eller et stykke brun sukker, men engang kom jeg rigtig ovenpå. Vi havde fået en kalv født, og nu sagde min far, denne kalv skulle min bror og jeg have som vores kalv og dele fortjenesten, når den engang blev solgt. Den kalv blev passet særlig godt. Og så vidt jeg husker, var det 32 kr. den kostede, da den blev solgt. Det var jo mange penge til hver af os. Nogle af dem beholdt vi og 10 kr. blev sat i Sparekassen. Jeg har bogen endnu. Det var en god forøgelse af ens formue med så stort et indskud.

Vi havde en sandgrav hjemme lige øst for gården, og det er sikkert dét sted, hvor jeg og mine kammerater, Jakob og Kristinus oppe fra Peder Jakobsens, har holdt mest til. Her kunne vi altid finde på noget at lave. Engang var vi kommet i tanker om, at vi ville grave en brønd, så vi kunne nå til vand. Vi tog ufortrødent fat med at grave, og da vi ikke kunne kaste sandet op længere, fik vi fat i reb og en spand til at trække det op i. Det var i bunden af sandgraven og vi fik vel nok brønden gravet yderligere 3½ - 4 alen længere ned, og så var vi så langt nede, at vandet begyndte så småt at sive ud i brønden. Nu kunne vi få det let med vand, mente vi. Før havde vi måttet bære det omme fra brønden, når vi byggede huse, men så kom far og så brønden, og så var den herlighed forbi. Det blev os øjeblikkeligt forbudt at have den. Den var jo meget dybere end vi var høje, og det hele kunne let skride sammen og begrave os. Det havde ingen af os tænkt på, men det var ingenlunde ubegrundet, thi grunden var kun løst sand, som let kunne skride sammen. Vi måtte dække brønden til igen, men det var med tungt hjerte, jeg gjorde det. Der var i min drengetid jo ikke noget med at man foretog udflugter, og jeg og andre børn var således ukendt med, hvordan verden så ud andre steder. Noget oplevede vi da, og da jeg havde gået i skole en tid, fik vi også skoleudflugt og et par andre oplevelser var der da også. Jeg havde en faster, som boede i Vorgod og en morbror, som boede i Nr. Vium. Dem plejede vi at besøge en gang om året. Det var også fest, når en sådan tur forestod, især når vi skulle besøge faster, thi der var et par tvillinger lidt ældre end jeg, og det var vidunderligt, hvad de kunne finde på af spilopper. Det var lige noget, som passede mig. Jeg husker tydeligt, hvor herlig turen og forventningerne var, når vi drog hjemmefra. Far kørte i fjedervognen, og det var jo alene så spændende. Undervejs fortalte far os, hvad folkene hed i de ejendomme, som vi kom forbi undervejs, og et sted tæt ved vejen lå en ejendom, som mor fortalte om, at her havde hun tjent som lille pige, og det havde ikke været nogen god plads. Hun havde længtes og grædt meget der, men når vi så skulle hjem om aftenen, så var det knapt så dejligt som på udturen. Nu var det tit blevet mere koldt, og søvnige og trætte kunne vi også være. Min bror og jeg sad gerne på bageste agestol, og når trætheden overmandede os, krøb vi ned i bunden

af vognen og fik overlæderet trukket op over hovedet, så var der mere lunt, og sådan har vi flere gange ligget og sovet det sidste stykke på hjemvejen. Jeg husker engang vi havde været til bryllup i Nr.Vium, og det var hen på aftenen, da vi skulle hjem. Hestene var indstaldet på en gård i nærheden. Der gik vi hen fra bryllupsgården. Der var vel nok ½ km, og mørkt var det, så man knapt kunne se at følge vejen. Mor var ikke glad ved situationen. Hun gruede for at komme til at køre hjem i mørket på de elendige veje, som der var. Jeg husker, at jeg følte det hele helt uhyggeligt, mens hestene blev forspændt vognen ved skinnen af en simpel staldlygte. Men vi kom jo da afsted. Mor sad i en stadig skræk, og et sted var vejen så dårlig, at far måtte af vognen for at støtte vognen med en hånd, når vejhullerne var for store. Så måtte mor køre hestene imens, hvad hun heller ikke var særlig glad for. For resten var det bedst at lade hestene råde sig selv, når da ellers det var adstadige heste. De kunne langt bedre selv finde vejen. Engang far og mor kørte hjem fra samme sted i Nr.Vium, mente far, at hestene gik forkert. Han tvang dem da frem, som han ville. Resultatet blev, at han kørte i grøften og brækkede vognstangen. Senere hen fik vi vognlygter, og det var en stor hjælp, selvom det ikke var noget særlig kraftigt lys, de gav.

Om naboerne i barndomstiden

Bukkær by bestod af 5 gårde, som lå i en række ikke langt fra hinanden. Især mellem mit hjem og gården overfor, var afstanden kun 7-8 alen. Det var de gamle gårde, som havde været der i århundreder, men desuden hørte til Bukkær flere udflytterejendomme, og så var der Kjærsig (Nedre Bukkjærvej 2), som skulle have ligget lige øst for vort hjem engang, men var blevet flyttet, og Gammelager (Vardevej 137), som lå i udkanten af byen. Jeg vil nu fortælle om mændene og beboerne i byen. I Vestergaard (Nedre Bukkjærvej 8) boede Kristen Jakobsen. Her var mange børn, men jeg kom ikke meget sammen med dem, da vi var børn. Jeg ved knapt hvorfor. Jeg tror ikke, hans kone brød sig så meget om fremmede børn. Hun døde efter en barnefødsel, og det var ikke så let for Kristen Jakobsen. Den lille nyfødte pige kom hen til en moster i Gammelager, hvor hun blev opdraget i den første tid. I min ungdom kom jeg derimod meget hos Kristen Jakobsens. Det var et gæstfrit sted, og der var unge på min egen alder. Der var en tid, da det knob meget økonomisk for Kr. Jakobsen. Han ville gerne i lag med de store og drev en tid opkøb af svin, men han tabte ofte og var på falittens rand. Men en faster hjalp ham, så han kom i gang igen. Senere kom han til at handle med grise og kom ovenpå. Han solgte gården i 1918 og fik 72.000 kr. for den. Det var uhørt mange penge dengang. Han købte så hus i Kibæk og boede der til sin død. Han blev ramt af en bil en dag, han gik på gaden. Det blev årsag til

hans død. Både Vestergaard og næstvestre gård, som senere omtales, havde før i tiden ligget syd for byvejen nede i en lavning tæt ved hinanden lige ind til skellet. Der var i min drengetid endnu en gammel brønd fra den tid. Et bevis på at folk i ældre tid helst ville bo tæt sammen for at kunne være hinanden til hjælp i ufredstider. Begge disse to gårde måtte svare tiende til præsten i Sdr. Felding. Det var almindelig mening, at de engang havde hørt under Sdr. Felding præstegård, så måske har præsten boet der i katolsk tid. Kr. Jakobsen solgte til Lars Hald, som havde gården til 1939. Derefter købtes den af Mads P. Madsen, som nu ejer den. Gården brændte i 1930 og igen i 1945. Den næstvestre gård (Nedre Bukkjærvej 6) ejedes af P. Kjær Olesen, Pæ Vollesen, kaldte vi ham. P. Kjær Olesen var af den gamle skole. Han var sikkert byens mest velhavende mand, og der var mange, som havde respekt for ham. Han var formand for Sparekassen, som havde kontor hos ham. Han havde været sognerådsmedlem og i det hele deltaget ikke så lidt i sognets offentlige liv. Han havde sikkert ikke været let at bide skeer med, mens han var i sin velmagt, men vi kom godt ud af det med ham, selvom vi vidste, at han skulle omgås med megen forsigtighed. Da jeg blev ældre, gik jeg tit om til ham. Han var blevet gammel og svagelig. Han ville gerne høre nyt. Men til ham skulle jeg om, når jeg havde samlet en krone for at sætte den i Sparekassen. Jeg syntes, det var spændende. Der stod et jernpengeskab. Sådant ét fandtes jo ikke andre steder. Peder Olesen havde to sønner, Ole og Kristian. De var ugifte og blev aldrig gift. Mens P. Olesen levede, var de under kommando. Det var kun hans vilje, som gjaldt. Han blev til sin dødsdag ved med at kalde dem "æ knægt", skønt de var oppe i 40'erne da han døde. I min drengetid havde jeg ikke meget med dem at gøre, men da jeg blev voksen kom jeg umådelig meget sammen med dem. Ole var den ældste, og han ville helst kommandere over Kristian, idet han anså sig selv for langt den klogeste af dem. Gården blev drevet mere gammeldags end de fleste andre steder, og det gjaldt både ude og inde. Der hørte meget eng til gården. Man fortalte, at ved jordudskiftningen boede de folk, som forestod dette hos P. Olesens bedstefar, og han sørgede for at få mest eng af byens gårde. Dengang var engen mest værd, selvom det meste var af tarvelig kvalitet. Det gik dog senere sådan, at agerjorden blev mest værdifuld, så den gamle P. Kjær havde ikke kunnet se ind i fremtiden. Jeg kan huske, hvordan Ole og Kristian gik i engen i lange tider for at slå hø. Der kom altid én af dem ud i engen en times tid lørdag eftermiddag for at begynde med at slå et stykke. P. Olesen yndede ikke at begynde på et nyt arbejde en mandag. P. Olesen og sønnerne efter ham havde den skik, at de aldrig fik al avl brugt samme år, som det var høstet. De havde altid noget gemt fra det ene år til det andet. Jeg tror nok, det var angst for, at der skulle komme

et år med misvækst. De solgte en del halm, men det var gerne fra forrige år, og der kunne intet købes, før man kunne være nogenlunde sikker på, at høsten ikke slog fejl. Derfor hændte det tit, at de måtte til at rydde gammel halm ud, som nu ikke kunne sælges, for at få plads til den nye avl. Der var altid sørget for, at der var forråd. Det gjaldt også brændsel. De havde gerne tørv gemt fra år til andet, så de ikke behøvede at brænde nye tørv. Det var først på dødslejet, at Peder Olesen afstod gården. Der var ingen af sønnerne, som ene turde overtage den, hvorfor de fik den i fællesskab. Nu da deres far var død, begyndte de at komme mere ud blandt folk. Hidindtil havde de aldrig været med til nabogilder. Deres fars personlighed var for stærk. Knægtene skulle blive hjemme. Det var sikkert dem en glæde at komme sammen med andre. Når Ole var til stede, sagde Kristian ikke ret meget. Det var Ole, som førte ordet. Ellers blev det hele ved at gå i samme skure. Kristian måtte tærse kornet med plejl. I det hele taget kom han gerne til at gøre det værste arbejde, men de var flinke naboer, som ikke fornærmede nogen, og jeg kan sige, at jeg havde meget stor glæde af det naboskab, som varede i så mange år, og som var et vedblivende venskab, der bestod, da de flyttede væk og varede til deres død. Gamle P. Kjær Olesen døde i 1918 og brødrene drev nu gården til 1928. Alderen begyndte nu at gøre sig gældende. De var ikke meget for at modernisere, og de var ikke glade for at skulle til at holde karl. Derfor solgte de i 1928 gården til Oskar Flensborg, som har den endnu. Oskar gav gården navnet "Brødregården", som nu er dens navn. Gården brændte i 1941, og mange minder fra min ungdom forsvandt således. Brødrene købte nu en lille ejendom syd for Kibæk. Jeg frarådede dem det stærkt, da jeg var klar over, at det næppe ville føle sig tilfreds der, men det mente de nok. Det viste sig dog snart, at det var anderledes i Kibæk, end de havde tænkt sig, og efter nogle års forløb solgte de ejendommen og købte en anden mindre ejendom ved Assing Mølleby. Her boede de indtil arbejdet på grund af alderen blev dem for meget. Så solgte de også dét og byggede et hus, også i Assing Mølleby. Her boede de indtil deres død. Ole døde i 1950 og Kristian i 1955. Den næste ejendom i byen lige vest for min, var bygget så tæt ind mod vores gård, som faktisk var bygget lige i skellet, at der kun var 7-8 alen mellem bygningerne. Der havde i ældre tid været endnu en ejendom mellem denne og P. Kjær Olesens gård, så gårdene har ligget lige klods op af hinanden, men det var før min tid. Jeg ved ikke hvor længe siden den var forsvundet. Ejendommen, som nu var, ejedes den første tid, jeg kan huske af en enke, "Gamle Margret" sagde vi. Hun og hendes mand, Peder Jespersen, var kommet fra Stavning. De havde købt ejendommen, men efter nogle år var Peder død, og Margrete sad ene med gården. Hun havde dog en søn, Jesper, og nogen tid efter at han var færdig med

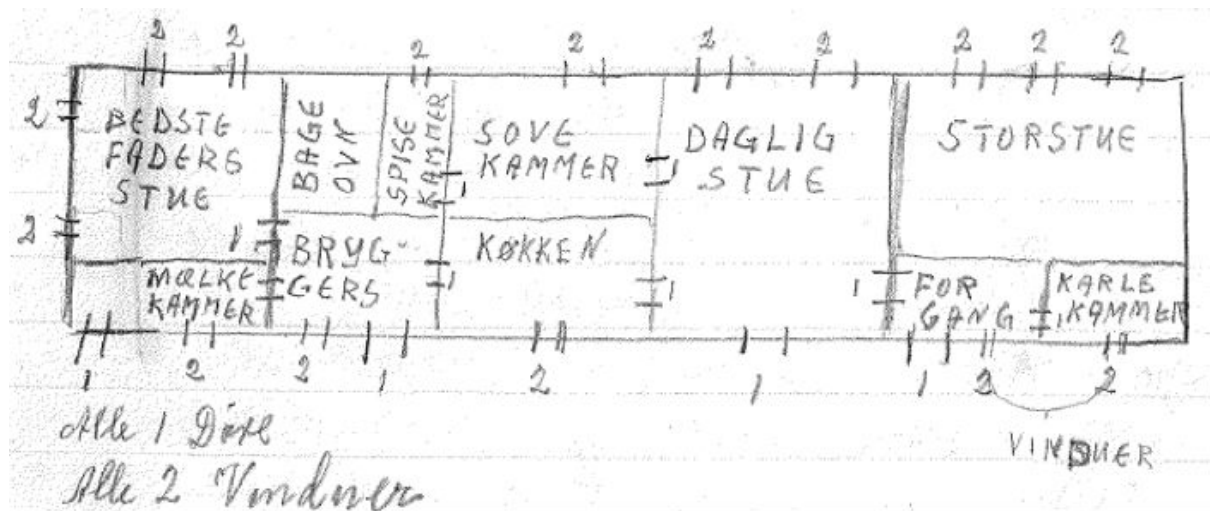
soldatertjenesten, overtog han ejendommen. Han havde bryllup kort tid efter, og det er én af mine allerførste erindringer med dét bryllup. Jeg var med, hvad der selvfølgelig var en begivenhed, som har prentet sig i min bevidsthed, selvom erindringen er meget dunkel. Ægteskabet varede kun et par år. Så døde Ane efter en barnefødsel. Det var ikke let for Jesper. Hans mor var gammel, men en ugift søster, som tjente hos os derhjemme, fik fri og kom til at bestyre huset for ham. Efter et par års forløb blev Jesper gift igen, og vi fik nu hans søster tilbage. Hun tjente nu hos os i 12 år.

Anes begravelse kan jeg bedre huske. Jeg var blevet to år ældre. Jeg husker, Jesper havde en hyrdepige noget ældre end mig. Vi sad om aftenen ved siden af hinanden ude ved en husside. Hun fortalte om, hvorledes hun havde måttet skynde sig op til Skarrild for at bede Anes mor om at komme, før Ane døde. Vi børn græd over det. Jesper var jo vor nærmeste nabo og der gik næppe en dag, uden vi talte sammen. Vi behøvede kun at gå uden for porten eller stikke hovedet ud lugen i tærskeloen, så kunne vi tale med dem omme i deres gård. Jesper var yderst tjenstvillig, og der var det bedste naboforhold. Jeg har et minde fra drengeårene. En aften var jeg omme hos Jesper. Han havde lige åbnet en ny rulle skråtobak og tog sig en skrå. Jeg syntes, det så lækkert ud og spurgte, om jeg ikke måtte få en skrå. Det fik jeg, men det varede ikke længe, inden jeg følte mig noget utilpas og ville hjem. Jeg ville dog ikke spytte skråen væk, da jeg kom ind men prøve at være et rigtigt karlfolk. Jeg kom ind i stuen derhjemme. Alle sad hjemme – far også. Skråen gjorde sin virkning. Jeg måtte stadig hen til spytbakken for at spytte. Om sider blev det mistænkeligt. Far sagde: "Jeg synes, du spytter sådan". Nu var tilstanden blevet sådan, at jeg måtte bekende det med skråen. Den kom ud omgående, og jeg var tjenlig til at komme i seng. Så længe gamle Margrete kunne magte det, var hun stundom omme og hjælpe os. Især husker jeg, vi havde fat i hende, når vi kørte korn hjem. Hun hjalp gerne til med at forke negene ind ad lugen. Der var jo ikke kørelade dengang. Bygningerne hos Jesper var gamle og ikke gode. Han ville gerne bygge og flytte gården, som lå så indeklemmt, men tiderne var ikke så gode, så det kneb at få råd. I 1907 fik han noget af jorden mageskiftet med P. Kjær Olesen, og han byggede da en ny gård oppe på Nørremarken (Bukkærvej 9). Her boede han til omkring 1930-31, da sønnen, Niels, fik ejendommen. Niels havde gården til 1942 og solgte så til Kresten Nielsen, som igen i 1963 solgte til Jens Kristensen. Jesper købte en mindre ejendom ved Kibæk og flyttede til sidst til et hus i Kibæk, hvor han og hans kone, Bine, døde. Gamle Margrete døde i 1918.

Så kom mit hjem. Det hed Meldgaard (Nedre Bukkjærvej 5) og var den eneste gård i byen, som havde al sin jord sammenhængende. Vor gård

var gammel, og alle bygninger var dårlige. Muren i kostalden hældte i en stor bue indad, så det kunne befrygtes, at den kunne vælte. Østerhuset var også meget dårligt. I 1902 besluttede far sig til at bygge en ny kostald, og da den var færdig, var han meget glad for den. Nu var der anderledes plads end i den gamle kostald, og nu var der en vandrede foran køerne, som så bare kunne drikke, når det passede dem. Det var noget, han var særligt glad for. Før måtte køerne slås hver dag for at komme ned til et trug og drikke. Vandet blev båret ind i spande. Nu fik vi pumpe. Det var et stort fremskridt. Men også de øvrige bygninger var gamle og trængte hårdt til fornyelse. Far veg dog tilbage, da det jo ville blive en bekostelig historie. Stuehuset var som før omtalt bygget i 1816, så det begyndte at mærkes på det. Tømmeret var ikke så stærkt mere. Det samme gjaldt loftet. Der var lagt ekstra brædder, som man kunne træde på oven på loftet, for at de gamle, mørnede loftsbrædder ikke skulle trædes i stykker. Dørene var meget utætte, så det trak gennem dem, men der fik vi lavet nye døre, så det hjalp noget. Jeg vil prøve at lave en skitse af stuehuset.

Målene er vel ikke helt korrekte, men indretningen passer.

Hen mod 1910 var tiderne blevet bedre for landbruget, og far besluttede da at påbegynde ombygningen af gården. Der hørte til gården en stor tørvemose, men far havde aldrig villet sælge tørv eller dele af mosen, skønt mange havde villet købe. Nu skulle han jo bruge penge, derfor solgte han 8 tønder land, som udstykkedes i parceller på $1\frac{1}{2}$ tønde land. Han fik 800 kr. pr. tønde land. Det var mange penge. Nu kunne han nok bygge. Der var sikkert mange, som så lidt misundeligt til en så stor indtægt uden at gårdens brugsværdi forringedes. I 1911 tog han fat med byggeriet. Det var en ny lade, som blev bygget. Gården blev drejet mod øst. Der var mange, som rådede ham til at flytte gården nord for vejen

for at få bedre plads rundt om gården, men her var far ubøjelig. Han ville ikke rive den kun 9 år gamle kostald ned. Det havde dog været klogt af ham, for selvom kostalden var ret ny, var den dog på dette tidspunkt allerede umoderne. Og ved nu at bygge mod øst, låste han for, at gården engang kunne flyttes nord for vejen uden at brække de nye bygninger ned. Denne gamle kostald var for mig en stor hindring idet jeg syntes, det var umuligt at bygge en ny stald på den indeknebnede plads, gården lå på, når det skulle være en udvidet og moderne kostald. Først i 1959 blev den gamle kostald revet ned. Den var da yderst dårlig idet alt træværk var råddent endskønt taget og spærene var blevet ombygget i 1925, hvor de oprindelige spær allerede var rådne på grund af, at fugtigheden fra køerne kunne sive op gennem loftet, som kun bestod af brædder, som efterhånden var så rådne, at man dårligt kunne gå på dem. I 1959 fandt vi ud af en udmærket måde at bygge og udvide på, og nu fik vi en ny og moderne kostald, som det er en lyst at arbejde i. Den var også i højeste grad tiltrængt! Laden, som blev bygget, var det også en fornøjelse at arbejde i. Nu kunne vi køre ind i stalden med kornlæssene. Før måtte alt korn proppes ind gennem luger og besværligt flyttes omkring i laden. I 1912 skulle der så bygges nyt stuehus. Vi skulle have ryddet plads, hvor det skulle ligge. Det arbejdede vi på, når vejret var til det, men vi havde den vinter meget sne og streng frost, så det var ikke hele tiden, vi kunne arbejde ude. Det skulle helst være i orden, for jeg skulle ind og være soldat den sommer. Da vi arbejdede i jorden, hvor stuehuset skulle ligge, fandt vi syldstenene af et andet hus. Det var snak blandt gamle folk, at gården "Kjærsig" engang havde ligget dér, men det var så længe siden, at ingen kunne huske det. Nu viste det sig at være rigtig nok. Ved den tid må der have ligget 7 ejendomme i Bukkær så tæt op af hinanden, at de let kunne brænde alle sammen, hvis der opstod ild. Men det sagdes også, at der aldrig var brændt en ejendom i Bukkær i alle 1800-årene. Det blev desværre ikke ved at være. Fra julen 1924 – 1945 brændte 5 ejendomme i byen plus en udflyttergård og en anden – også udflyttergård – brændte tildels.

Listen ser sådan ud:

Gammelager - ved juletid 1923 – påsat

Lars Hald – 1930 (Neder Bukkjærvej 8)

Oskar Flensborg – 1941 (Neder Bukkærvej 6)

Mads Rahbæk – 1942 (Sønderkærvej 1)

Mads P. Madsen – 1945 (Neder Bukkjærvej 8)

Viggo Enevoldsen – husker ikke året (Albækhedevej 9)

Kristinus Olsen – husker ikke året (Bukkærvej 7)

Begge ejendomme siden krigen.

Stuehuset, som skulle bygges, var 12 gange 24 alen, og far gjorde akkord

med tømrer Morten Andersen, Vildbjerg om arbejdet. Han skulle have 3000 kr. for at bygge huset og lægge materialer til. Desuden skulle håndværkerne have kosten, mens de arbejdede der. Det var ikke store penge i forhold til nu. Som et yderligere eksempel på pengenes værdi kan nævnes, at far gjorde akkord med maler Vestergaard i Kibæk om at male hele huset, vinduer og døre, for en pris af 100 kr. plus kosten.

Da jeg kom hjem fra soldatertjenesten, var huset færdigt, og det var noget andet end det gamle stuehus, selvom vi havde haft det godt og hyggeligt der. Nu havde vi kun stalden tilbage og i 1913 tog vi fat igen, og da fik vi Østerhuset med stalden bygget, og dermed var vi færdige med det. Det er de samme bygninger, som står den dag i dag med undtagelse af kostalden, som blev fornyet i 1959. Hestestalden nedrevet i 1973.

Når jeg nu vil fortælle lidt om mine forældre, er det ikke så let en sag, da det let kan vurderes som overdrivelse til én eller begge sider, men det kan jeg dog sige, at få har haft bedre forældre end vi to brødre. Far var en mand, som man ubetinget kunne stole på. Jeg er vis på, at jeg med rette kan sige, at der ikke var et menneske, som ville sætte den mindste plet på hans hæderlighed. Han havde som før fortalt været spillemand lige siden sit 12. år. Han havde oplevet meget dårligt af både den ene og den anden slags. Han undrede sig tit over, at han ikke var blevet ødelagt af drik derved, thi det var sådan, at spillemanden ville alle klinke med, og det var ikke let at gå fri, men hans redelige natur, der afskyede alle udskejelser, havde hjulpet ham, så han var kommet godt igennem det. Han frygtede nu for at deltage i noget, som kunne binde ham og få ham væk fra den vej, som han anså for den rette. Offentlige bestillinger var noget, han var bange for at blive bundet af, og som han af al mangt søgte at undgå, når det var muligt, men det var det ikke. Han sad i to perioder i Assing Sogneråd. Han kom ind i Menighedsrådet ved dets oprettelse i 1903 og sad som formand helt hen i 1920'erne. Han blev valgt ind i et provsti-udvalg til at syne kirker. Han var formand for Assing Mejeri, i bestyrelsen for Assing Sparekasse og medlem af Skolekommissionen, men et særkende for ham var, at han trak sig tilbage så snart han efter en periode kunne gøre det. Det eneste, han blev ved med, var Menighedsrådet. Som et eksempel på hans angst for at blive bundet af noget, som kunne være til skade for hans kristenliv, kan jeg fortælle følgende: Da han opdagede, at der var arbejde for at få ham i Sognerådet, gik han rundt til sine gode venner og bad dem om at de ville lade være med at stemme på ham. Det hjalp dog ikke. Han blev valgt og sad i to perioder. Efter hans død skrev biskop Malmstrøm om ham: "Han var uden sammenligning Assing Sogns mest betydelige skikkelse". Folk, som ikke kendte ham, kunne ofte tro, at han var en streng alvorsmand,

og så var sagen dog den, at han var den fornøjeligste mand, som kunne glæde sig over en god historie og selv kunne berette om mange morsomheder. Som landmand var han vel, som de fleste. Han var ikke alt for ivrig efter at prøve nyt, selvom han også forsøgte sig med det. Men hans gård og besætning blev passet til punkt og prikke. Der var ikke én, jeg kender, som gjorde det bedre.

Mor var på mange måder anderledes end far. Far var sindig og rolig. Han forjagede sig aldrig, tog altid et overblik over situationen inden han handlede. Mor var mere ilter i det. Hun var fænomenalt dygtig både ude og inde. Hun gik ikke af vejen for noget arbejdet og var ikke bange for noget slid. Der skulle bestilles noget, og det ønskede hun også, at andre gjorde. Men det var ikke sådan, at hun var en rappenskralde. Det bedste bevis var, at hun blev ved med at beholde sine piger år efter år. Hun havde én pige i 12 år, én i 10 og én i 7, og ellers altid 2-3 år. Mors hjælpsomhed, hvis nogen var syg eller trængte til hjælp, var legendarisk. Trængte nogen til hjælp, kom der bud efter Mine. Hun kunne hjælpe, hvor der var en syg, være hos dem nat efter nat og hjælpe om dagen, hvor det gjordes fornødent. Var der barnefødsel i nærheden, var mor en sikker medhjælper. Mor nærede en grænseløs beundring for far, som hun så op til med den største agtelse. Far havde jo været spillemand, og vist nok været meget omsværmet. Mor har engang sagt: "Far kunne have fået, hvem han ville, og så tog han mig, som kun var en fattig pige". Det glemte mor aldrig, og far fik absolut aldrig grund til at fortryde sit valg. De to holdt sammen, til døden skilte dem ad. Når jeg tænker på alt det, mor udrettede og kunne, må jeg forundres. Det var hende, som slagtede både svin, får og kalve. Hun bryggede og bagte, kærnedede smør, støbte lys, kartede, spandt og strikkede. Hun var altid parat med hjælp, hvis et dyr var sygt, for ikke at tale om, hvor kærligt hun tog sig af os børn, hvis vi fejlede noget. Hun var først med hjælp både i høst og ved høet. Ja, selv da hun var 75 år, var hun med ved kornindkørslen, og hun klatrede højt op ad en stolpe for at komme op i korngulvene. Der var en voldsom energi i hende, skønt hun kun var en tynd, spinkel kvinde. Det skete jo nok, at jeg ikke var tilfreds med hende. Jeg syntes, det var for meget, jeg skulle lave, men det udelukkede ikke, at jeg holdt af hende. Jeg husker, at én af mine skolekammerater mistede sin mor, og jeg husker også, hvor det faldt ved mig. Jeg syntes, det var den største ulykke, som kunne ske, hvis mor døde. Ja, tanken derom var mig så frygtelig, at jeg næsten kunne blive syg derved. Lykkeligvis fik jeg lov at beholde mor. Der er jo meget mere, som jeg kunne fortælle om far og mor, og vil også i senere afsnit vende tilbage til dem.

I 1927 overtog jeg gården. Far ville godt have været af med den før, men jeg var jo ikke gift, så jeg syntes ikke, det hastede. Det blev sådan, at far

og mor skulle have lov at bo på gården, så længe, de ønskede. Evt. skulle der bygges et stykke til stuehuset til lejlighed for dem, men så længe jeg gik alene, var der jo plads nok. Far havde de sidste år haft flere sygelejer, hvor vi havde været bange for at miste ham, men han var dog hver gang kommet over det. Skønt han var gammel, syntes jeg dog, det ville være svært at miste ham.

Den 1. august 1932 var vi budt over at besøge vor gamle pige, som boede i Minds i Sdr. Felding. Far var med ude i marken. Der kom en tordenbyge og han blev noget våd. Næste dag, en søndag, var han syg. Jeg husker tydeligt dagen. Jeg gik derhjemme. Hen på eftermiddagen så jeg en voldsom røgsky i sydvest. Det var Lønborggaard, som brændte. Nu lå far fra den 2. august 1932 til den 7. september 1933. Der døde han næsten 83 år gammel. Det var en streng tid både for far og mor. Far led ofte meget, men mor passede ham trofast ved dag og nat hele den lange tid. I 1934 blev jeg gift og mor flyttede så til Kibæk, hvor hun lejede en lejlighed. Hun havde endnu energi til at bestille noget og strikkede meget af tiden, men jeg tror nok, hun nød at være fri for at stå for styret af en større husholdning. Nu kunne hun tage fri og besøge venner og bekendte både det ene og det andet sted. Hun havde ikke kendt meget til fritid i sine dage. Nu kunne hun gå på besøg, når det passede hende. Hun var trods sine 75 år stadig rask til fods. Det generede ikke hende at gå fra Kibæk og op til os i Bukkær, en tur på godt 5 km., og det blev hun ved med til hun var 84, ja næsten 85 år. Så begyndte det at knibe. En stor oplevelse fik mor, da hun fyldte 85 år den 5. maj 1945. Vi havde i bladene indbudt alle hendes gamle venner til at besøge hende i hendes gamle hjem den dag. Det blev jo netop våbenstilstandsdagen, og større festdag var der kun få, som havde oplevet. Nede fra Kibæk kom alle hendes venner, de havde fået folk, som havde mælkevogne af gamle biler, til at køre sig op til os. Vognene var pakket af folk, som sad på skamler og stole. Alle havde små Dannebrogsglag i hånden, men nu bagefter begyndte det at gå tilbage med mor, hun kunne ikke passe sig selv, hun kunne ikke huske noget. Mor kom da op til os, og jeg tør sige, at Stinne, min hustru, gav hende en kærlig pleje, men det var ikke let. Det blev værre og værre med hende. Hun kunne sjældent huske andet end fra sin barndom og kunne ikke altid kende os, og hun ville løbe væk, så vi måtte holde dørene lukket for hende. Og hun kunne til tider blive urimelig og ville slå børnene. Det var de utroligste ting, hun kunne fable om, og et stadigt omkvæd var, at hun ville hjem til sin mor, som hun påstod at have talt med for 14 dage siden, skønt det var 55 år siden, hun var død. I 1949 var tilstanden blevet sådan, at vi ikke syntes, vi kunne blive ved med at have hende hjemme. Hun var løbet væk flere gange, og vi måtte helst have hende lukket inde. Vi havde ingen pige, og Stinne

havde tre små børn på 7, 8 og 1½ år, så det blev mere end hun kunne bestride. Vi fik så en ordning, så hun kunne komme på Hvile- og plejehjemmet i Kibæk, og den 1. august 1949 blev hun flyttet derned. Vi besøgte hende flere gange, og det kunne ske, at hun havde klare stunder, hvor vi kunne tale med hende. Hun var da tilfreds med at være der. Den 24. oktober kom der bud efter os, at vi skulle komme til Kibæk, da mor var blevet syg. Vi tog derned og var hos hende om formiddagen, men skulle så hjem til børnene. Vi ville så komme igen hen på eftermiddagen, når vi fik det ordnet derhjemme. Men inden vi kom derned igen, blev der ringet, at mor var død. Det var den 24. oktober 1949. Havde mor levet til maj næste år, ville hun have fyldt 90 år. Det var et virksomt liv, som her afsluttedes.

Bilag:

Lars Krog - kilde: <https://arkiv.dk/vis/4308155>

“Meldgaard”, Nedre Bukkjærvej 5, Kibæk - kilde: <https://arkiv.dk/vis/3787429>

Nedre Bukkjærvej 4 - kilde: <https://arkiv.dk/vis/3822824>